

NYHETS BREV

Nr 3 2003

Rovdjurscenter, Ekshärad

Osannolikheter

Sydsverige drabbades av ett omfattande elavbrott. I radions nyhetssändning förklarar ansvariga chefer att det som hänt är så osannolikt att det inte går att förbereda sig på. Och ni kommer väl ihåg Tage Danielssons sannolikhetsteori i samband med kärnkraftsolyckan i Harrisburg?

Hur stor är sannolikheten för att en Sveriges utrikesminister blir knivmördad mitt i Stockholm? Hur stor är sannolikheten för att samma sak händer med en liten flicka på en lekplats i Arvika?

Vi blir ständigt varse att även de mest osannolika händelser faktiskt sker. Psykologer menar att ett generellt fel med oss människor är att vi upplever det mer osannolikt än det egentligen är. Vår hjärna måste ha konkreta bevis för att det kan hända innan vi

förstår riskerna. Hur många bokade en kryssning direkt efter Estonia? Hur många avstod att flyga till USA efter 11 september 2001. Jag har inga svar, men visst kände vi alla ett obehag efter dessa tragedier.

Vad som upplevs som osannolikt i ett fall är inte det i ett annat. Det beror helt enkelt på ur vilket perspektiv vi väljer att se det.

För mig är det ganska osannolikt att vinna på Lotto, men jag ser då och då att JLT:s nere i Ekshärad satt ut skylten för att gratulera någon lokal förmåga till en högvinst. Alltså är det mer sannolikt än vad jag tror. Här på lokal nivå är det dessutom värt en rubrik medan det krävs mer sensationella händelser än så, för att rikstidningarna ska ta upp det.

Vad är sannolikt och osannolikt i rovdjursvärlden? Vi vet att i vår natur lever djur som sannolikt påverkar oss människor på ett eller annat sätt. Några av dessa djur har dessutom kapacitet för att döda oss. Nu säger sannolikheten att det inte kommer att ske eftersom det inte har skett på si och så många hundra år. Låt oss hoppas att det är osannolikt på riktigt!

Sannolikt så ska vart och ett av våra stora rovdjur ha något att äta. Vissa dagar är det enklare att gå in i fårhagen för ett mål mat, andra dagar kräver större jaktutmaningar. Det är inte osannolikt att du eller någon till dig bekant hundägare drabbas av rovdjursattack på din hund.

Hur förberedd är du då?

Maria Nordmark, Projektledare

SEN SIST

Stängseldag för fårägare

I slutet av augusti arrangerade Rovdjurscenter i samarbete med Lamm i Värmland, Fåravelsföreningen och Länsstyrelsen en stängseldag strax utanför Karlstad. Ett fyrtiotal fårägare kom för att lära mer om olika stängselvarianter och hur man i övrigt kan förebygga rovdjursangrepp på tamdjur. Mia Levin deltog från Viltskadecenter och gav en hel del bra tips till deltagarna. På plats fanns också tamdjursägare med erfarenhet av vakthund i hage. Något som kan komma att bli vanligare i framtiden.

Skolbarn på besök

Just nu genomförs ytterligare en skolinformationskampanj för elever boende i eller i anslutning till vargrevir. Under några veckor tar vi emot ett par hundra barn som får lära mer om rovdjuren.

Jägare på jaktledarträff

Det ordinarie upptaktsmötet inför årets älgjakt inom Hagfors Jaktkrets hölls på Rovdjurscenter. Kvällen inleddes med ett föredrag av Staffan Widstrand, fotograf och författare som berättade hur rovdjuren påverkar jaktbeståndet för jägarna.

Tack från Rie

Jag lämnar Rovdjurscenter under sensommaren 2003 och överläter "stafettpippen" som centrets biolog till Annica Forsberg. Själv drar jag i väg till Gälveborgs län, för att jobba med ett nytt naturum i Färnebofjärdens nationalpark.

Tack till alla ni samarbetspartners, kollegor, gäster, kontakter och intresserade som har gjort mitt arbete på Rovdjurscenter "The Big Four" både mycket spännande och givande.

Rie Stagegaard

Prinsen på besök

Under invigningen av den nya bron över Klarälven passade Hertigen av Värmland, prins Carl-Filip på att ta en titt på Rovdjurscentret. Ämnet intresserar prinsen och vi fick möjlighet att ge honom en liten gåva. Om ni ser en yngling i vår keps, så kanske det är prinsen!

Sommarens aktiviteter

Efter en något trög start så kom turisterna till slut. När de tyska besökarna dök upp blev det full fart och stor efterfrågan på våra exkursioner i vargrevir.

Barnen har erbjudits handledda aktiviteter som liksom utomhus-slingan har varit välbesökta. Bland slingans stationerna toppar lodjursstationen i popularitet. Där balanseras och kryps det som lodjur och barnen utmanar varandra i smidighet.

Audioguide

Under hösten pågår ett intensivt arbete med att utveckla utställningen med en så kallad audioguide. I utställningen kommer det att finnas ett antal stationer där man audiellt i lånade hörlurar får fördjupad kunskap i ämnet rovdjur. Invigning sker i början av november.

EU projektet avslutas inom kort och en rapport angående Rovdjurscenters fortsatta drift sammanställs för närvarande. Rapporten baseras på ett antal intervjuer och kommer att innehålla slutsatser och rekommendationer till projektets ägare om hur centret bör drivas vidare.

Öppettider och Älgtema

Rovdjurscenter har öppet torsdagar - lördagar mellan kl 12-16. Vill man komma andra tider öppnar vi enligt överenskommelse. Under älgjaksveckan har vi extra öppet tisdagen den 14/10 mellan 16-21 och kvällsöppet torsdag 16/10 fram till kl 21.

Höstlovsaktiviteter

Under skolornas höstlov kommer det att arrangeras ett antal aktiviteter med rovdjurstema på Rovdjurscentret. Håll utkik på vår hemsida efter aktuellt program.

www.rovdjurscenter.se

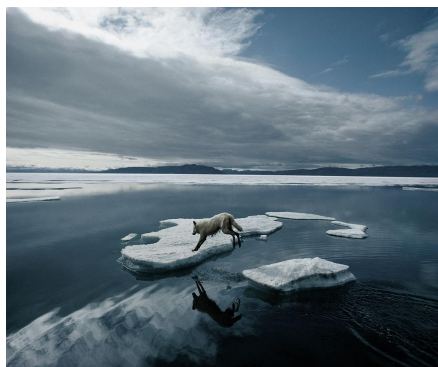

Foto Jim Brandenburg Hoppande polarvarg

De 100 bästa bilderna

Den 11 oktober inviger vi National Geographics utställning med de hundra bästa bilderna. Under mer än hundra år har tidskriften varit känd för sina fantastiska bilder. I ett urval får vi se sällsynta ögonblick i natur och djurliv och människors liv. Ett sextiotal fotografier finns representerade och sex av de hundra bilderna är tagna av Mattias Klum, den enda svenska fotograf som blivit publicerad i National Geographic.

Utställningen finns på Rovdjurscenter november månad ut.

Två format

Pappersvarianten av nyhetsbrevet finns både i A5 och A4 format. Vill du ha några av dem att dela med dig av. Kontakta oss!

Avslöjad på håret

Att varg och hund är nära släkt är knappast någon nyhet. Hur släktskapet ser ut har forskare emellertid länge tvistat om. Numera verkar det finnas svar på flera frågor om hundens ursprung.

Det handlar om forskningsresultat som omkullkastar flera alternativa teorier om hundens och vargens stamtavla, till exempel att olika hundraser skulle härstamma från olika vargtyper. I en unik studie där hundens genetiska variation kartlagts visar resultaten istället att alla hundar härstammar från ett fåtal vargtyper från ett geografiskt begränsat område.

Under fyra år samlades hårstrån in från hundar och vargar världen över. Genom att analysera DNA från hårproverna har svenska forskare lyckats spåra platsen för tamhundens ursprung. Analyserna tyder på att det hela började för minst 15 000 år sedan i östra Asien och att hunden sedan sprids snabbt över jorden tillsammans med människan. Det är dock inte helt klart exakt hur länge människans bästa vän egentligen funnits vid vår sida och varför det blev så. Klart står i alla fall att en förmåga att fungera väl tillsammans med människor måste ha selekterats starkt under hundens utveckling.

Idag är hunden en självklar del i mångas liv och verksamhet. I vår del av världen finns ofta starka känslomässiga band mellan hund och ägare. Därför är det knappast förvånande att vargangrepp på hundar är, eller är på väg att bli, den största konfliktytan när det gäller rovdjursproblematik i Sverige.

Annica Forsberg, Viltbiolog

Rovdjurscenter The Big Four , Nygård 7, 680 50 Ekshärad, Tel 0563 540 590, Fax 0563 540